

Statistika železnic.

V dnech přitomných, kdy stále rostoucí a hrozivější rozměrů nabývají stávka železničnických všeobecnou pozornost k sobě soustředí, zajisté bude pro čtenáře naše zajímavým, podáme-li krátký výťah těchto výročních zpráv mezinárodní komise obchodní, která minulého týdne vydána byla a která v sobě úplnou statistiku železničnickou za rok 30. červnem 1893 ukončený obsahuje.

Celkem měli jsme v Soustátí dle zprávy 16. 30. června minulého roku 176,461.67 míle železničních tratí, což bylo o 4,897.55 míle více než před rokem. Přirůstek v roce předchozím obnášel 3,166.78 míle, z čehož patrné, že dráhám v roce posledním lépe dařilo se muselo. Největší přirůstek nových tratí veji se ve státu Washington a sice 556.32 míle, načež pak následuje Montana se 469.69, Minnesota se 369.66 a West Virginia s 365.01 míle. Z ostatních států, v nichž přirůstek více jak 100 mil tratí obnášel, jmenujeme dleho Californii, Florida, Indianu, Michigan, Missouri, New York, Ohio, Pennsylvanii, Texas, Wisconsin a Wyoming. Ve státech Kansas, Oregon, New Mexiku a v District of Columbia byla délka tratí o něco zmenšena. Pobočních tratí, k rozšiřování na nádražích sloužících, bylo 42,043.40 a tratí rovnoběžných 10,051.36 míle, tak že vlastně dohromady 230,137.27 míle železničních tratí v Soustátí jsme měli.

Společnost železničních měli jsme koncem téhož roku celkem 4890, což bylo o 68 více než v roce předchozím.

Parních strojů vlastněno bylo společnostmi těmito koncem roku 14,788, o 1652 více než před rokem. Z počtu toho bylo 8,957 parostrojů k vlakům osobním, 18,399 parostrojů k vlakům nákladním zbytek používán byl k přešívování. Železničních vozů vlastněno bylo společnostmi 1,119,878 a najauto jich měli 154,068, tak že celkem 1,273,946 vozů používáno bylo, což jest o 58,854 více než před rokem. Z počtu tohoto bylo 1,384 vozů osobních a 1,047,577 vozů nákladních. Na jeden parostroj připadlo průměrně za rok 6,268 cestujících a 1,588,601 mil. Na parostroj nákladní připadlo průměrně 40,062 ton a 5,31,889 mil. — Automatickými spojkami opatřeny byly 77,904 vozy.

Zaměstnáváno bylo koncem roku v celku 873,602 železničnicků, což bylo o 52,187 více než před rokem. Z počtu tohoto připadalo 384 odborů administrativnímu, 56,212 odborů konstruktivnímu, 3,464 odborů opravčivému a 97,915 odborů dopravnímu, zbytek pak 8027 zaměstnán byl různě. Na každých 100 mil tratí v Soustátí připadalo tudíž 515 železničnicků, z čehož bylo jich 212 odborů administrativních, 1512 odborů konstruktivních, 103 v odboru opravčivém a 234 v odboru dopravním.

Majetek železniční byl kapitulován \$10,506,235,410, nebo-li 63,421 na jednu míli. Akcí železničnických vydáno bylo celkem za 4,668,935,418. Dluhopisy zaručené dluh obnášely \$5,225,689,821.

Cestujících dopraveno bylo v roce tom celkem 593,560,612 a cestujících tito urazili celkem 14,329,101,084 míle. Průměrně urazil každý cestující 23.97 míle. Nákladu dopraveno v roce onom celkem 745,119,482 tun a na jeden nákladní vlak připadalo průměrně 3.97 ton. Vlaky osobní urazily celkem za rok 335,618,770 a vlaky nákladní 508,719,506 mil.

Hrubý příjem veškerých dráh v roce 30. červnem 1893 ukončeném obnášel \$1,220,751,874, což bylo o 49,344,531 více než obnášel hrubý příjem v roce předchozím. Vyřazení s vypravováním vlaků spoje-

né, obnášelo \$927,921,229, což o \$46,923,303 více než před rokem, mimo čehož obnášela jiná státní vydání \$431,423,156. Celkem zůstal čistý příjem \$111,668,034, z kteréhožto obnosu po vyplacení dividendy zůstal přebytek \$5,116,745, což jest o \$5,919,311 méně, než v roce předchozím. Z celkového hrubého příjmu připadalo \$201,091,816 za dopravu cestujících, \$28,445,653 za dopravu pošty, \$23,631 za dopravu expresu a \$929,653,861 za dopravu nákladů.

O život přišlo během roku onoho celkem 3727 železničnicků, což jest o 173 více než v roce předchozím. Poraněno bylo celkem 31,729 železničnicků, o 3462 více než před rokem. Cestujících usmrceno bylo 299, o 71 méně než před rokem. Poraněno bylo cestujících 2229, o 2 více než před rokem. Z případů, v nichž zživeni o život přišli, událo se jich 433 při spojování vozů, 614 následkem spadnutí z vozů, 347 při srážce, 153 při vyjetí z vleků a ostatek uděl se následkem vlastní neopatrnosti. Dle toho připadalo jedno zabít na každých 320 zaměstnanců a 1 poranění na každých 28 zaměstnanců. Z cestujících přišel o život jeden ze 1,958,153 a k poranění jeden ze 133,822.

Ve Vidni předpokládají, že dojde skutečně na celou válku mezi Rakousko-Uherskem a Francií. Francouzská republika, jak se zdá, nemá dost na svých celních válkách s Itálií — kteráž je politicky docela odůvodněna — se Španělskem a Švýcarskem, ona chce násilně přivoditi ještě celní boj s rakousko uherským mocnářstvem. Francie žádá, aby jí Rakousko-Uhersko povolilo totéž výměněné nízké clo na vlnu — 3 zl. a 20 krejcarů z hektolitrů — kteréž na úkor vlastních vinářů, zejména Dalmatinců, povolilo Itálii, jakožto politickému spojenci, kterýž nad propastí státního bankrotu zoufale se potácí. Itálie je hospodářsky docela na psu a došlo jí již tak daleko, že hlásán požadavek, aby Rakousko a Německo, když chtějí mít Itálii v troj spolku, její armádu si samy vydržovaly, aneb značně na ni přispívaly. Rakousko-Uhersko předešlo tento postulat italské mizerie tím, že snížilo pro Itálii clo z vlna bezmála o 17 zl. na hektolitr. Nyní totéž žádá Francie.

Odporuje je svým krajanům.

Braidwood, Ill., 17. srpna 1893. Ctěný pane Fahrney! Jsem povinen Vám i vašemu léku vzdát čest, abych veřejnosti, t. j. ctěným krajanům českým dokázal, že váš lék dra. Petra HOBOKO který jest připravován v čísle 112-114 Hoyne ave., Chicago, Ill. jest v každé nemocnici nejlepším lékem. Moje manželka byla po 2 roky stížena vnitřním neduhem pouze váš lék jí pomohl. Utratil jsem mnoho peněz s lékaři, ale nic jí nepomohlo; tu náhodou četl jsem o vašem HOBOKO, obrátil jsem se tedy na vaše léky a jedna 4dollarová zásylka v 5 měsících se osvědčila. Proto doporučuji všem českým krajanům tento lék, zvaný HOBOKO, za nejlepší a mnou zkušný, pročez vzdávám čest Vám a vašemu léku a znamenám se v účtě.

Karel Malý U lékárníků HOBOKO nikdy nekoupíte, neb žádný nemá to pravé. Lze je dostati u místních jednatelů, aneb dopíšete-li přímo na dra. Petra Fahrney e, v Chicago, Ill.

Bucklen's Arnica Salve.

Nejlepší masť na světě, pro pofasaný, odětiny, otěkliny, vředy, vyrážky, lišaje, stvrdivé ruce, ozubeniny, kuří oka a všechny vyrazeniny kožní a úplně léčí alaton tlu, nebo se nevzornou šádné peníze. Řeší se za úplnou spokojenost, nebo se peníze vrátí. Cena 25c. arabská. Na prodej ve všech lékárnách a u Goodman & Co. lékárníků v Omaze.

Kde je člověk,

trpíť jaterní a ledvinovou nemocí, suchoutrávní, jakfinkovité vředy neb i rakem, zkaženořím žaludkem atd. a chce lacinou vyhojen býti? Můj "vědou" je vyhojitelnečno, co vůbec k vyhojení jest. Hlavním předmětem mého léčení jsou zuby, aby se zachovaly zdravě. Za každé kuří oko zaplatím \$10, kteréž má ničitel nezíská. Cena pouze 10c. ANTON WILDMAN, Two Rivers, Wis.

V residencei království havajského.

Z česty letos měla vypravovat: Josef Kofrovník.

(Dokončení)

Kapelník Berger prodívá v havajské službě již asi dvacet let. K havajským písním stoužil již nejednou melodii. Od něho pochází také národní hymna havajská, jejíž slova skládal sám zesnulý král Kalakaua. Přesně jeji sloka zní v havajštině takto:

Havai ponoí na na i ke moi
Ka lani ali, ke ali,
Ma kea lani o Kamehameha e,
Na ka ua e pale, me ka i he.

Kanakové rádi se baví hudbou. Zpívají provokují mandolinou neb kytarou. Ale jakkoli v lidích jejich proudí krev ohnivá a k vášnivě lásce až příliš bujná, přece jsou erotické jejich písně zádušné, prospěšné dětem přírody, které za hovorů se smějí, za zpěvu lkají a nářkají.

Tím divočejší a smyslnější počínají si však Kanakové v pověstném tanci nazývaném hula, jenž není o nic poetičtější nežli tanec bílých u Arabů a jiných v Orientě tak oblíbený.

Opitý ten tanec, který ještě za krále Kalakaua, zesnulého v Kalifornii r. 1891, slavně a veřejně se provozoval na samém dvoře královském, byl však potomní královnou Liliuokalani zakázán a slavnostní hostinou luau, davané ve vonné přírodě, nahrazen.

A tak znenáhla mizí všechny dávné zvyky starých Kanaků. Civilizační proud zasáhl až sem sice teprve asi před sto lety, když kapitán Cook cestu k havajskému souostroví ukázal, jsa od ostrovanů za nadpřirozenou bytost považován, ale za tu krátkou dobu posměnili se tu krajští lid měrou úžasnou a "perla tichomořská ocituje se v rukou plemene silnějšího.

Dávno již zatlačeno je tu křesťanstvím starobylé náboženství havajské a mocná trojice božských bytostí, jež slouly Kane, Ku a Lono, ustoupily božství modernímu.

Názorům o stvoření světa snadno se Kanakové přizpůsobili. Vždyť i oni měli svého polyneského Adama, jménem Kumuhunoo, stvořeného kdysi z červené hlíny, měli havajskou Evu, zvanou Keolakuhonua a stvořenou ze zebra, kteráž šťastně žila se svou silnější polovicí v luzném ráji, dokud jí havajský ďábel v podobě velké ještěrky ke hřechu nesvedl a dokud jí přišerný pták z ráje nevyhnal.

Již dávno přestalo obětování lidí, kteří k ukonejšení rozhněvané bohyň Pélé, jež vládla v jtelech sopkových, bývali do žhavých kráterů vrháni, již dávno zanikl i zvyk pohřbívat srdce zesnulých králů v sopouchu vulkánu Kilanea, aneb alespoň vepře neb plody brusnicové kráteru obětovati.

V křesťanských kostelích a školách vymycejí se poslední zbytky starohavajských tradic náboženských tu onde ještě v souostroví ještě dochovávaných.

Honolulu samo má 8 pěkných kostelů, obklopených nádhernou přírodou. Svá božiska mají tam američtí staropuritáni, vyznavači římsko-katoličtí, anglikánští a jiní. A tak má honululské obyvatelstvo, čítající asi 23,000 duší, na vybranou.

Více nežli všechny honululské budovy zajímají přírodovědyce čarokrásné zjevy vegetační, uchvacující barvou i tvarem celou mysl naši.

A jak by člověk nezasl, vida aleje imponantních palm královských (Oreodoxa regia) z ostrova Kuby tam přenesených a hladkým kmenem uprostřed zmochnutých od jiných palm se lišících.

K palmám královským pojí se tam čestně ztepilé kokosovníky, pnuocí se

do výše až třiceti metrů a poskytují Polynesianům svého mléka jako palma datlová, od Arabů "matkou" života nazývank.

Ale jako mnohé živé, kulturní rostliny, tak i palma kokosová byla na souostroví havajské přenesena a se znamenitými výsledky pěstována, včítaje s daleka obydlí a osady lidské a jako vlasitovka k člověku se talle. V širom kraji osamělou nikde ji tam nezastaneš.

Banán zdá se tam míti právo domovské a sliškem svým může klásti se nejlípě vedle kokosovníků.

Ale tolik pochoutky v sobě nemá, jako ode všech Kanaků velebený aron (Colocasia antiquorum), po domácku taro zvaný, a jehož hlíz připravuje se národní jídlo pol, sto rozličných chutí v sobě tající.

Zajímaví jen trochu za město, utkví oko tvé na plantážích třtiny cukrové, z nichž tam američtí osadníci vřídlihle bohatnou, avšak pole rýžová, vzdělávaná výhradně Číňany a pokocháš se pohledem na chlebovníky, obsypané zajímavým ovocem, na mangostány, papaje, oranže, kávovník, pandany, eykasy, lantany, tamarindy, jasmín, perské růže atd.

Ale samou radostí zaplesáme, ušleme-li poprvé v plném květu se rdeť policiannu (Poinciana regia) z Madagaskaru tam přenesenou, nebo brazilskou křovinu Bougainvillea spectabilis, která pro skvělou barvu svých listů vlastní květ obstupující náležitě zajisté mezi nejnádhernější rostliny tropických sadů.

Ve stínu a květu takového bylinstva odpočívá na honululském hřbitově také několik našich rodáků. Tam pod korunami královských palm pochován jest daleko od své rodné půdy v mládí zesnulý Hloušek z fregaty "Dunaj". Šum a hukot tichomořských vln zaléhají až k hrobu jeho a zaplašují v myslí naši veselou náladu.

Z rozkošných těch sadů se vracíte, staneme na chvílku v národní škole, v níž havajská mládež zasvěcuje se do tajností angličtiny na základě mateřského jazyka havajského. Učebny zařízeny jsou podle vzoru amerického. Za přestávkou hokpují děti v háji palmovém, školu obklopujícím.

Také ve školách vyšších dostává se kanacké mládeži vzdělání. Takovou jest Oahu College, v níž vyučuje se odrostlejší mládež obého pohlaví pohromadě.

Dle výroční zprávy školní z roku 1892 počítá se v souostroví havajském 168 škol s 5910 chlapci a 4802 dívkami. Učitelů vládních placených počítá se 250, z nichž jest 116 ženských a 134 mužští. Z těch všech jest 79 domorodců, 41 smíšenců, 77 Američanů, 39 Britů, 4 Němci a 10 jiné národnosti.

Celkem chodí tedy do škol 10,712 dětí, z nichž jest dle havajského almanachu (Hawaiian Almanac and Annual for 1893) 5353 Kanaků, 1866 smíšenců, 371 Američanů, 191 Němců, 2253 Portugalců, 71 Norů, 353 Číňanů, 60 Žaponců a j.

S další prohlídkou residence havajské Fiše budeme již brzy hotovi. Nahlédneme do veřejné čítárny s výběrem všelikých časopisů, do královského paláce, v němž za naší návštěvy ůřadovala prozatím vláda americká, když královna Liliuokalani byla s trůnu na neurčito vypuzena, vezmeme na vědomí, že je tu též přírodovědecké museum, opera a kromě jiných "znamenitostí" zajdeme do čínské čtvrti a na rybí trh, kde objednává se vše telefonicky a zasedneme večer pod košatě tamarindy a mimoy, abychom v záři elektrického světla, jtmž celé město jest opatřeno, naslouchali zvukům koncertní kapely a šťastni se cítili v tom pozemském ráji.

Ve své blaženosti zapomínáme, že nebláhý jest osud domorodých Havajanů, kterých asi před sto lety

ještě byli sta tisíce se počítalo, nyní však blouček jejich na desítky tisíc. Zbožné malomocenství osptál jejich konce.

Pos. red.: Jak se nám zděluje, je kdosi na ostrovech havajských usazen po minutách 30 roků přibuzný zdejšího lékárníka p. St. Beránka, p. Basti a sice zanáš se již obchodem.

Severiv Olej sv. Gottharda jest nejlepší domácí mazání proti revmatismu.

Dr. C. ROSEWATER, Office: 222 v Bee budově, 207 St. a Farman ulice, Telefon 101. Residence 563 1/2. 26. ul., bl. St. Marys, Telefon 1211. OMAHA, NEB. Mluví česky

5.50 BEZ PENĚZ. Vytvořeny zhotovily zapraveny. Vyzkoušete a zalíbte nám toho pin/pu jménem sv. V. a sice, nežli dostatečně bezplatně k prohlídce tyto skvělé hodinky. elegantně upravené, zdokonalené a 20 let za náručím. Prohlédněte si je doba a poznáte, že jsou právě tak dobrá jako 25 hodinky. Jsou to hodinky, kteréž mají cenu 25.50 a nic více a hodinky jsou vaše. Chvátejte dokud jezdí. Nechťe-li vše tak, jak zde stojí, vrátíme peníze. Kdo zašle 50 ctů. v známkách, dostane hodinky bezplatně. Všechny hodinky, za něž v celé Americe se platí \$3.00, zde zašle \$5.50 objednávkou, dostane hodinky zdarma. GUARANTEE WATCH CO. (Incorporated.) 100 Washington St. CHICAGO.

Hosinec u Města Prahy. Nejlepší český. HOTEL a RESTAURACE v OMAZE. Čistě pokoje a chutná strava pro pány hosty z venkova. Čepujeme vřetelný ležák z pivovaru Dick Bros., Quincey, Ill., a jsme zároveň jedni celokoochodní jednatelé pro tento pivovar. Dodáváme toto pivo pp. ho stínkách v množství libovolném. V. L. VODICKA & CO., tdb52-3m 1904 j. 13. ul. Naproti Pokroku Zapadu. Omaha, Neb

SEVERŮV Olej sv. Gottharda. zahání boule, reumatismus, dnu, pichání u žeb. bolesti na prsou a v zádech, suché lámání, ústřely, záněvy a všechny bolesti revmatické a neuralgické. Jest to nejlepší mazání. Cena 50 ctů. Na prodej ve všech lékárnách. Kdo chce úplné vyléčení revmatismu, bolesti v zádech, strnulost a stuhlost údů, nechť natírá se Severovým Olejem sv. Gottharda a užívá Severiv Léč proti revmatismu za \$1.00.

Vác. Janda, Malíř. Divadelní dekorace — nástrojní malby. Malby residenční, veřejných místností, kostelů atd. Mnoholetá praxe a zkušenost ručí za dobrou práci. STUDIO, 302 So. 3rd St., CEDAR RAPIDS, IA. Prostředek staré chůvy pro děti! Mrs. Winslow's SOOTHING - SYRUP. Pro děti, jimž rostou zuby. Vždy se má dávat dětkám, když jim počínají růsti zuby. Upokojí dítě, umírní bolest a dávné po něm změknu. Všechny větrovou koliku a jest nejlepší prostředkem proti průjmu 25c lahvička. TDK2012